

МАРКЕТИНГОВИ ИЗМЕРЕНИЯ НА СПОРТНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА СТУДЕНТИТЕ ОТ МГУ "СВ. ИВАН РИЛСКИ"

Бисер Цолов¹, Йордан Иванов¹,

¹Национална спортна академия „Васил Левски“, София, Студентски град

²Минно-геоложки университет "Св. Ив. Рилски", София, 1700

РЕЗЮМЕ: За решаването на спортологичните проблеми на студентите е необходимо провеждането на специализирани маркетингови проучвания за установяване на техните интереси и потребности за спортуване, както в редовния учебен процес по физическо възпитание, така и извън него. Това в най-голяма степен произтича от факта, че спортно-образователната дейност в рамките на образователната система може да се разглежда като разновидност от продукти (спортни услуги, уроци, занимания, които в своето съдържание имат както социални, така и пазарни характеристики).

В тази връзка проведохме серия изследвания със студенти от МГУ „Св. Иван Рилски“, които имаха характера на маркетингови проучвания и чийто резултати са обобщени в публикацията. По този начин бе възможно да бъдат диференцирани някои основни проблеми пред спорта в университета и в други висши училища, и да бъдат изведени и обобщени определени маркетингови аспекти в потребностите на студентите.

MARKETING STUDIES OF THE SPORT STUDENTS NEEDS OF THE UNIVERSITY OF MINING AND GEOLOGY "ST. IVAN RILSKI"

Biser Zolov¹, Jordan Ivanov²

¹National Sport Academy "Vasil Levski", Studentski grad, Sofia

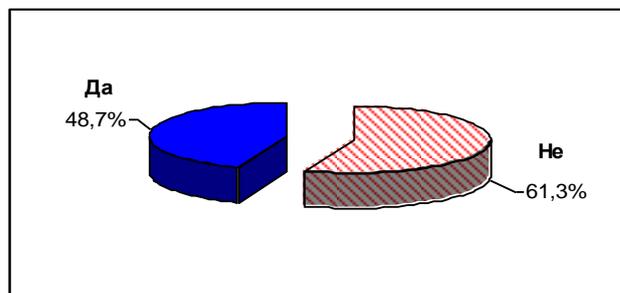
²University of Mining and Geology "St. Ivan Rilski", Sofia 1700

ABSTRACT: Conducting the specialized marketing studies for showing the student sport interests and their needs for the sport is needed for deciding sportological issues of the students, as of the regular the instructional trial by active education, so outside it as well. It is that because the sport educational activity can be considered as several of products (Sport utilities, classes, sport exercises that they have as a social, the market characteristics as well so) in the educational system. In this connection we held a series of studies with students of the UMG "St. Ivan Rilski". In the paper are generalized the obtained results were the marketing examines by nature. So it was possible for to be differentiated some base issues for the university sport, as well the certain marketing aspects in the needs of the students to be deduced or keynoted.

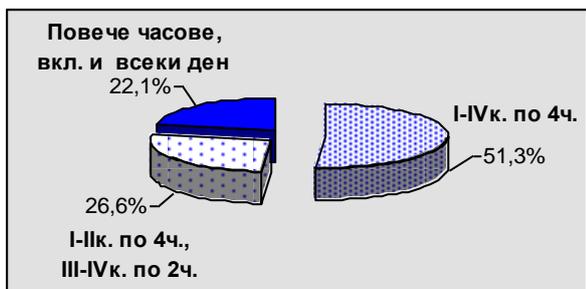
В периода 1998-2005 година проведохме серия изследвания със студенти от МГУ "Св. Иван Рилски", които имаха характера на маркетингови проучвания ([2, с. 135-139]; [3, с. 60-67]; [7, с. 117-119]; [5, с. 48-51] и други непубликувани). Бяха изследвани потребностите и отношението им към заниманията по физическо възпитание както в редовния учебен процес (уроци в задължителна и факултативна форма), така и извън него (в свободното време). По този начин бе възможно да бъдат диференцирани някои основни проблеми пред спорта в университета и в други висши училища, и да бъдат изведени определени маркетингови аспекти в потребностите на студентите.

Анализът на проведените изследвания извършихме в три направления: 1. Анализ на обобщени данни от анкетни проучвания с маркетингова насоченост. Общият обем на изследваните бе 380 (274 мъже и 106 жени) студенти в МГУ "Св. Ив. Рилски", обучавани в задължителната форма по физическо възпитание. 2. Анализ на целенасочено изследване за спортуване в свободното време със 88 студенти от български висши училища. 3. Анализ на промяната в отношението и потребностите на студентите след извършен маркетингов експеримент.

В първото направление на проучване бе установено, че основният проблем пред учебния процес по "Физическо възпитание и спорт" в МГУ "Св. Ив. Рилски", характерен и за други висши училища у нас, е свързан с малкия (абсолютно недостатъчен) хорариум от задължителни часове. Впрочем, отношението на студенти по този проблем кореспондира с техните потребности и е изразено на фигури 1 и 2.

Фиг. 1. "Считате ли, че хорариумът от задължителни часове по Ф.В и спорт в МГУ "Св. Ив. Рилски" е достатъчен, т.е. в I и II курс по 1 занимание (по 2 уч. ч.)?"

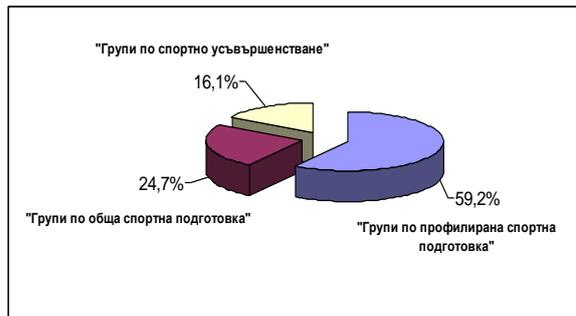

Фиг. 2. "Ако отговорът Ви на предходния въпрос е НЕ, посочете как би трябвало да изглежда разпределението на часовете?"

Допитванията, които проведохме с преподаватели изведоха на преден план три основни причини, поради които хорариумът от задължителни часове не е увеличен и не отговаря на законовите изисквания [6, с. 104]:

- Неразбиране от страна на академичното ръководство на университета на здравно-социалната роля на спорта в учебния труд и ежедневието на студентите.
- Съществуващи нормативни пречки (неясна стратегия на държавата) за по-сериозно застъпване на физическите упражнения и спорта в учебния процес и свободното време на студентите.
- Преимуществено пасивни позиции на катедрата по "Физическо възпитание и спорт" и непоследователността ѝ при изразяване на ясна позиция за увеличаване на обема от задължителни часове за отделните курсове.

Показателни за желанията и потребностите на обучаваните са и отговорите на въпросите, които обединяват в себе си информация за предпочитаните от тях организационни форми на занимания по физическо възпитание и за избора им на вид спорт (фиг. 3 и табл. 1).

Фиг. 3. Предпочитана форма от студентите за участие в часовете по "Физическо възпитание и спорт."

Таблица 1.

Предпочитан спорт за практикуване в часовете по физическо възпитание (Заб. Анкетираните са давали само по 1 отговор).

Вид спорт	% мъже	% жени
1. Футбол	36,9	10,4
2. Фитнес	23,7	23,6
3. Волейбол	13,9	9,4
4. Баскетбол	11,7	7,5
5. Плуване	4,4	13,2
6. Аеробика и каланетика	-	17,9
7. Лека атлетика	1,1	5,7
8. Други	8,3	12,3

Очакванията на студентите от участието им в учебния процес по физическо възпитание и спорт, както и с техните препоръки за подобряването на качеството му са посочени на фигури 4 и 5.

Фиг. 4. "Какво искате да получите като кумулативен ефект от участието Ви в часовете по физическо възпитание?"

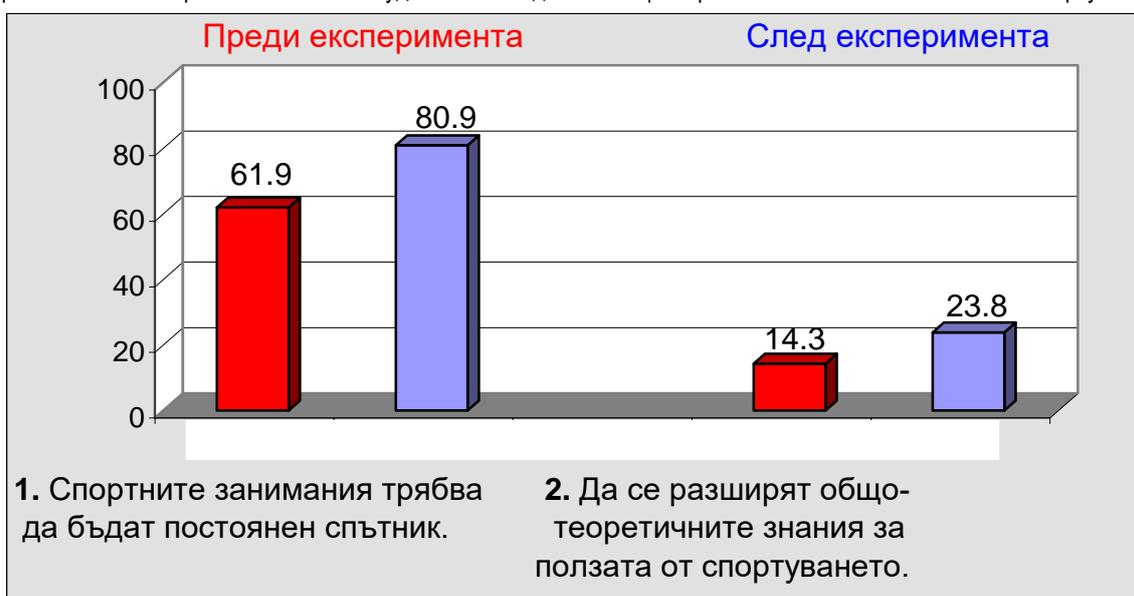
Фиг. 5. Препоръки за подобряване на учебния процес по "Физическо възпитание и спорт".

Второто направление на проучване бе насочено към изследване на спортуването в свободното време [5, с.48-51]. Обект бяха 88 студенти, подбрани на случаен принцип. Обработените данни показаха положителна нагласа у бъдещите висшисти за занимания с физически упражнения и спорт. В известна степен обаче тази нагласа се разминава в съществуващата практика. В тази посока студентите изразиха резерви в усилията на държавата да: отделя повече средства и създава условия за реконструкция, модернизация и ефективно използване на материалната спортна база; разработи стратегия за популяризиране на физическите упражнения и спорта като основа за здравословен начин на живот; създава (в т.ч. и правно-нормативни) условия за по-добро финансиране на спорта за всички, училищния и студентския спорт; съдейства за подобряване на координацията между държавните, обществените и частните спортни субекти при управлението на спорта и други.

Третото изследователско направление бе насочено към промяната в потребностите на студентите след

експериментално изучаване в продължение на една учебна година (2005/06 г.) на теоретичен спортно-интердисциплинарен курс. Експериментът бе проведен в МГУ "Св. Рилски" с група от 21 студенти чрез специално разработена анкетна карта [4, с.70-87], съдържаща 10 въпроса, всеки с по 4 отговора. Изискването бе анкетираните да изразят становището си по отделните въпроси преди и след експеримента в проценти, но така че общата сума от 4-те отговора да бъде 100%. Лекционният курс «Спортология и интелект» е включен в основната програма по "Физическо възпитание и спорт" с годишен хорариум от 46 учебни часа (лекции) и съдържа три основни модула: "Философски основи на спорта", "Общотеоретични основи на спорта за всички" и "Приложни основи на спорта за всички".

От фигура 6 се вижда, че след експеримента в най-голяма степен се увеличава потребността за практикуване на спортни занимания през целия жизнен цикъл, както и нуждата от разширяване на общотеоретичните знания за ползата от спортуването.

Фиг. 6. Промяна в потребностите за спортуване вследствие на проведен експеримент.

Извършените изследвания потвърждават необходимостта от промени в образователния процес по "Физическо възпитание и спорт" в МГУ "Св. Ив. Рилски" и в редица други ВУ, съобразно интересите и потребностите на студентите в няколко основни направления: увеличаване на хорариума от задължителни спортни часове; подобряване на съдържанието на учебните програми и на методиката на уроците; издигане образователното равнище на учебния предмет чрез даване на теоретични знания за използването на физически упражнения през целия живот като средство за здраве, жизненост и красота, за противодействие на негативните явления и за активна социализация в обществото.

Литература

Бъчваров, М., Б. Цолов, Й. Иванов. Спортологични потребности на българското общество. - "Спорт и наука", бр. 1, с. 93-101, 2005.

Иванов, Й., Б. Цолов. Резерви за ефективизиране на учебния процес по физическо възпитание във ВУЗ (по

материали от МГУ "Св. Иван Рилски"). В: Сб. "Личност, мотивация, спорт", бр. 4, с. 135-139, 1998.

Иванов, Й., Б. Цолов. Проучване отношението на новоприетите студенти в МГУ "Св. Иван Рилски" към изучаване на предмета "Физическо възпитание и спорт". В: Сб. "Известия", т. III, с. 60-67, С., 2003.

Иванов, Й. Образователната компонента в процеса по физическо възпитание във висшите училища. С., 2006.

Цолов, Б., Д. Дашева. Проучване на отношението на студентите към заниманията с физически упражнения и спорт в свободното време. - "Спорт и наука", бр. 4, с. 48-51, 1998.

Ivanov, J., B. Tzolov, V. Borisova. Three major problems before the physical education process and sport at the Higher Academic establishments in Bulgaria. Annual of University of Mining and Geology "St. Ivan Rilski", part IV, Humanitarian and economics sciences, vol. 48, pp. 103-105, 2005.

Tzolov, B., Tz. Tzvetkov. Some problems of football teaching in Bulgarian Higher Education Schools. Zbornik radova of the 6th International Congress in Physical Education, Sports and Recreation, pp. 113-117, 1996.

Препоръчана за публикуване от Редакционна колегия